УДК 338:664.1

Пархоменко Л. М. *к.е.н.,*
провідний науковий співробітник ННЦ
«Інститут аграрної економіки»
(м. Київ, Україна)

ВИРОБНИЦТВО І СПОЖИВАННЯ ЦУКРУ В УКРАЇНІ

Забезпечення населення продовольством є однією з основних умов функціонування будь-якої держави. Важлива роль в розв'язанні цієї проблеми належить цукру – одному з найбільш енергомістких і швидкозасвоюваних продуктів. Цукор являється обов'язковим компонентом повсякденного раціону та використовується у багатьох галузях народного господарства.

На сьогодні розвиток вітчизняної бурякоцукрової галузі перебуває в мінливих економічних умовах, однак характеризується відносною стабільністю. Так, у 2023/24 маркетинговому році в Україні вироблено близько 1,8 млн тонн цукру, а середня гуртова ціна за тонну на початку 2024 р. склала 23-24 тис. гривень [1]. Зазначимо, що в 2023 р. обсяги експорту цукру становили 506 тис. т, загальною вартістю 390 млн. дол. США [2]. Водночас, трансформаційні процеси в галузі, не сприятливі умови кон'юнктури як зовнішнього, так й внутрішнього ринків, війна в країні та інші чинники зумовили скорочення обсягів виробництва цукрових буряків і цукру в окремі роки, а також закриття і банкрутство окремих підприємств цукрової галузі. Саме тому для бурякоцукрового виробництва на сьогодні основним завданням є досягнення збалансованості ринку, що дозволить в ситуації, що складалася зберегти високі виробничі показники на основі підтримки економічно обґрунтованого рівня цін на цукрові буряки та цукор.

За нашими розрахунками виробництво цукру в Україні у 2023/24 МР склало 1800 тис. тонн цукру білого при потребі внутрішнього ринку на період 2023/24 МР 961 тис. тонн. Враховуючи перехідні запаси цукру на початок маркетингового року у розмірі – 519 тис. тонн загальна пропозиція цукру становить 2320 тис. тонн. Загальний попит на цукор у 2023/24 МР становить — 1659 тис. тонн і складається: з особистого споживання населенням, витрат на корм і втрат та експорту (табл. 1).

Таблиця 1

Баланс цукру в Україні, тис. тонн

Стаття балансу	Маркетинговий рік				
	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25 (прогноз)
Загальна пропозиція	**1588**	**1593**	**1823**	**2320**	**2441**
Початкові запаси	255	137	493	519	661
Виробництво	1170	1450	1330	1800	1780
Імпорт	163	6	0	1	0
Загальний попит	**1451**	**1100**	**1304**	**1659**	**1714**
Внутрішній попит	1380	1045	890	961	994
Особисте споживання населенням	1325	993	842	910	940
На корм та втрати	55	52	48	51	54
Експорт	71	55	414	698	720
Кінцеві запаси	137	493	519	661	727

Джерело: за власними розрахунками автора

Враховуючи попередні дані Мінагрополітики щодо виробництва цукрових буряків у 2024 р. нами складено прогнозний баланс цукру на 2024/25 МР.

Посівні площі під цукровими буряками у 2024 р. становлять 258 тис. га., середня урожайність цукрових буряків очікується на рівні 46 т/га. За попередніми даними обсяг цукрових буряків, що надійде на переробку у межах 11868 тис. тонн. Враховуючи прогнозний вихід цукру 15 % виробництво складе 1780 тис. тонн цукру білого при потребі внутрішнього ринку на період 2024/25 МР - 994 тис. тонн. Враховуючи перехідні запаси цукру на початок маркетингового року у розмірі – 661 тис. тонн загальна пропозиція цукру становитиме 2441 тис. тонн. відповідно матимемо значний надлишок цукру на внутрішньому ринку.

Для стабілізації ситуації на ринку цукру в Україні необхідно підвищувати конкурентоспроможність вітчизняного цукру та активізувати просування його на продовольчі ринки зарубіжних країн. Експорт цукру є одним із основних шляхів розвитку галузі. Це варіант розвантаження ринку та збільшення прибутків підприємств, що в умовах війни надважливо для поповнення державного бюджету за рахунок надходжень від валютних операцій.

З метою недопущення обвалу цін на внутрішньому ринку внаслідок перевиробництва цукру та послаблення залежності України від імпорту рідкого палива необхідно здійснювати диверсифікацію бурякоцукрового виробництва.

Список використаних джерел:

1. Україна виробила близько 1,8 млн т цукру в сезоні 2023/24. https://latifundist.com/novosti/63701-ukrayina-virobila-blizko-18-mln-t-tsukru-v-sezoni-2023-24.

2. У 2023 році Україна експортувала понад 500 тис тонн цукру. https://latifundist.com/novosti/63477-u-2023-ukrayina-eksportuvala-ponad-500-tis-ton-tsukru.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет аграрного менеджменту
(кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту)
Гуманітарно-педагогічний факультет
(кафедри соціальної роботи та реабілітації)
Purdue University (USA)
Fater Academy of India (India)
Національний університет «Запорізька політехніка»
НТУ «Дніпровська політехніка»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, АСПІРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ «РОЛЬ МОЛОДІ У РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ»

15-16 квітня 2025 р.
Київ, онлайн, Zoom

Роль молоді у розвитку АПК України [Електронний ресурс]**:** зб. матеріалів IX міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 квітня 2025 р.). Київ: НУБіП України, 2025. 362 с. PDF-формат; мережеве видання; інституційний репозитарій.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОВЕДЕНА В РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОЄКТУ МОДУЛЬ ЖАНА МОНЕ «ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНКЛЮЗІЇ В ЄС» ЗА ПІДТРИМКИ ЕРАЗМУС+, 101127466 – EPSEI – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету аграрного менеджменту (протокол № 11 від 19 травня 2025 року)

Збірник укладено за матеріалами IX міжнародної науково-практичної конференції «Роль молоді у розвитку АПК України». Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямами роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

The collection is based on the materials of the V International Scientific and Practical Conference "The Role of Youth in the Development of AIC of Ukraine", conducted by the Faculty of Agrarian Management and the Faculty of Humanities and Education of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. The content of the sections is synchronized with the main directions of the conference.

The publication is designed for scientists, teachers, graduate students, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук Л.В., д. екон. наук, проф., член-кореспондент НАН України (голова); Дєліні М.М., д. екон. наук, професор; Прушківська Е. В., д. екон. наук, професор; Сопівник І.В., д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації; Супрун Д.М., д. пед. наук, професор; Осадченко І.І., д. пед. наук, професор; Власенко Т.О, к. екон. наук, доцент, звідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту; Алексеєва К.А., к.наук з держ. упр., доцент; Гаврилюк В.П. к.екон. наук, доцент; Дергач А.В., к.наук з держ. упр., доцент; Лобунець Т.В., к. екон. наук, доцент; Чемодуров О.М., к. екон. наук, доцент; Юзба В.О. к. екон. наук, доцент; Прохорчук О.М., к. пед. наук, доцент; Тілікіна Н.В., к. екон.наук, доцент; Мовчун С.В., к.екон.наук; Власенко К.О., к.пед.наук; Голєва М.С.,PhD, асистент; Будегай В.А., асистент; Кендус Д.І., асистент.

Тези доповідей подано в авторській редакції.
Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.
Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів

© НУБіП України,
2025 © Автори, 2025